

Iz celega sveta.

Kako delajo liberalci s cerkvami na Francoskem. Slovenski liberalni listi so vedno polni hvale, kako „uljudno“ se na Francoskem postopa s katoličani in kako se čuva verski čut, kako se varujejo cerkve itd. A kako je pravzaprav v tem oziru, nam svedočijo naslednje vrstice: Med tem ko najneznatnejše pohišstvo iz XVIII. plačujejo z ogromnimi svotami, puščajo najkrasnejše stavbe iz starih vekov v nemar. Kljub svari nemu klicu na Francoskem je zapisan ondodnim cerkvam gotov konec. Počasi izginjajo iz njih mest, ki so bila kdaj sedež škofov in ki so jih vzdrževali graščaki iz okolice. To vodi v malih mestih neovirano do popolnega uničenja cerkva na Francoskem. Število obiskovalcev cerkva se manjša in ločitev cerkve od države je dala starim zidovom smrtni udarec. Tamkaj, kjer so mogli lepe in biserne prostore za kaj porabiti, so spremenili cerkve v vsakovrstna skladišča ali celo zabavišča. Tako je v Seulis, starem škofijem mestu, kjer je, kot pripoveduje pravljica, sveti Regul prvi oznanjeval Silvanektom krščanstvo. Seulis je bil še do pred kratkimi 20 leti nekak mali Rim. Romali so v Seulis, da bi si ogledali tamošnje lepe cerkve in kapele. Ob praznikih je donelo zvonjenje zvonov daleč ven v okolico. Od vsega tega pa danes ni ostalo drugega kot golo zidovje. Pod cerkveno kupolo v Saint-Faubourgu, ki je še iz XII. stoletja, se je nastanil neki cirkus, ki ga zlasti kmečko prebivalstvo močno obiskuje. V ladji stolnice St. Pierre se vrši dvakrat na teden semenj, ne da bi kdo na to mislil, da bi izgnal kupce iz templja. V St. Vincentu so zbrani preostanki raznih, še rešenih svetih predmetov pod skupnim imenom „muzej“. Neka starodavna slovita kapela je bila oddana v najem mestnemu stavbnemu mojstru. Cerkev v Karmesu služi vojaški garniziji kot skladišče vojaških potrebščin. In veliko cerkev Saint Agnana so preuredili v gledališče. Sprednja ladja je prirejena za gledalce in oder, stranski oltarji pa služijo igralcem za oblačilne prostore. Res, svobodomiselnja ljudovlada je nekaj izrednega. In take razmere bi radi imeli tudi pri nas socialni demokratje in liberalci.

Svoje srečo prodal. Neki rokodelski pomočnik je nedavno prodal v silni neko avstrijsko državno srečko za 3 marke nekemu krošnjarju, kateri je zadel dne 10. julija na-njo 60.000 mark.

Obleke iz papirja. Neka velika tovarna v Londonu se bavi s poizkusi, kakor pripovedujejo angleški listi, napraviti iz papirja obleke. Baje se obetajo v tem oziru zelo ugodni uspehi, ki bodo povzročili preobrat na polju oblačilne umetnosti. Znano je, da rabimo mesto blaga papir že za razne stvari. V neštetihih gostilnah n. pr. dobimo namesto platnenih prtičev papirnatih. V mnogih krajih rabijo celo papirnatih brisače. Pred nekaj leti so se pojavili na trgu namesto slamnikov celo ženske papirnatih klobuki, ki pa so le malo časa životarili, kakor tudi mnogo obrekovani papirnatih ovratniki. Najvažnejši vzrok, da se zna udomačiti papirnatih obleka, je ta, da postaja na Angleškem pranje umazanega perila vedno dražje, tako,

da bi bilo veliko cenejše papirnatih spodnje perilo, ki bi se po enkratni rabi vrglo proč, kot pa platneno perilo. Srajca bi veljala n. pr. 60 vin., žepni robec nič več kot 1 vinar, zlasti pa bi se v poletju mnogo prihranilo pri obleki otrok.

Smrt mučenice. Zagrebški krečmar Brundič je zadavil svojo ženo. Listi sedaj obširno pišejo o grozopolnem življenju nesrečne umorjene žene. Sosedje so vedeli, da Brundič grdo ravna s svojo ženo, saj se je večkrat sam hvalil, kako je zopet pretepel svojo „babo“, večkrat je tudi rekel, da jo mora ubiti. Revica je morala spati v kuhinji, neštokrat se je morala skriti pred surovežem v svinjak ali hlev. Sosedje so jo čez dan večkrat videli, kako se le z muko premika po kuhinji pri vsakdanjih gospodinjstvih opravilih, in vedeli so, da je bila zopet tepeva. Nedavno jo je zverina tako zbil, da so jo morali prepeljati v bolnišnico. Tu je zakrila svojega moža in rekla, da jo je v gostilni napadel in pobil neki tujec. Ko so jo sosedje vprašali, zakaj proti svojemu možu ne išče pomoči pri oblasti, je odvrnila, da radi svojih dveh otročičev. Tako je tiho trpela dalje in živela grozno mučeniško življenje. Zadnje dni so sosedje zopet videli, da se revica komaj pokoncu drži, Brundič pa se je livalil, da jo je do dobrega stolkel. In res, vrgel jo je bil na tla, jo bil in hodil po njej kakor blazen, dokler ni vsa v krvi nema obležala. Se je sicer prišla k sebi in se kakor senca vlačila po hiši, opravljajoč navadna opravila. Revica ni nikomur niti z besedico potožila, dokler se ni zgrudila in v strašnih mukah izdihnila. Hip pred smrtjo je prosila za znamenji služkinjo za vođo, in ko je popila par kapljic, je zatisnila za vedno svoje oči. Sedaj še-le so se opogumili sosedje, ki so se preje vedno bali Brundiča, da so stvar prijavili policiji, ki je nato takoj prišla Brundiča. Ob aretaciji je rekel: „Da sem jo le ubil, ni mi žal, če bom za to zaprt!“

Nezgod pri maševanju. V nedeljo je v Voitsbergu maševal nek frančiškan iz Lankovca. Ko je z monštranco dajal blagoslov, se je naenkrat zgrudil na tla. Ker je padel ravno na monštranco, se je ž njo na glavi vrezal. Ko so ga spravili zopet na noge, je nadaljeval z maševanjem do konca.

Pri delu zbesnel. V novi deželni bolnišnici v Graecu je te dni nek slikarski pomočnik naenkrat postal besen pri delu. Morali so ga zvezati. Z rešilnim vozom so ga nato spravili na živčno bolnico.

Umor zaradi 10 vinarjev. V Dunagesztinu na Ogrskem je neki tamošnji uradnik Ivan Nemeth prišel pred dnevi v prodajalno trgovca Drechslerja in zahteval za 10 vin. sladkorčkov za svoje otroke. Trgovcu mu jih je dal, a nato je zahteval Nemeth od njega, da mu povrne 10 vin. Drechsler ga je odslavil, češ, da je prejel samo 10 vin. Nemeth je šel iz trgovine, a se kmalu nato vrnil in ustrelil Drechslerja 3krat iz pištole. Drechsler se je na mestu zgrudil mrtev na tla pred očmi svojih uslužbencev. Nemeth se je pustil mirno prijeti ter je izjavil, da je ustrelil Drechslerja vsled maševanja radi onih 10 vin.

60leten novomašnik. Iz Monakovega na Bavarskem poročajo: Bivši poslanec centra in profesor dr. Oton Lickenberger je študiral bogoslovje in bo v

kratkem pel novo mašo. Lickenberger je v 61. letu starosti. Bil je oženjen in je tudi že več let vdovec.

Usodna zmeta pri ženitovanju. 14 oseb zastrupljenih. V Bukareštu na Rumunskem so po pomoti pri ženitovanju dali gostom mesto likerja karbolovo kisline. Ženin in nevesta, njuni stariši, sestre in bratje, in več gostov je, ko so pili karbolovo kisline, takoj umrlo.

Vročina in mraz. V Ameriki vlada največja vročina, kar je od od 30 let sem pomnijo. V Novem Jorku je dne 10. julija vsled vročine umrlo 6, v Filadelfiji 14 in v Bostonu 3 osebe. V Čikagi je umrlo dne 12. t. m. 42, v Filadelfiji 36 oseb za solnčarico; vode je jelo primanjkovati. Nasprotno pa vlada sedaj velik mraz po raznih krajih Azije. Dne 12. t. m. je v okraju Erzerun visoko zapadel sneg. Sneg je visok pol metra. Mnogo oseb in živine je zmrznilo.

Zgorel v peči. V Veprincu na Ogrskem je zgorel 4letni Miklavž Bernejčič, ki je bil sam doma in se preveč približal goreči peči. Ko se je vrnil oče domov, je našel mesto sinčka — ogljeno okostje.

Mrjasec umoril otroka. 11letnega sina kmeta pri Sv. Vidu pri Pongavi na Zgor. Štajerskem, Ruperta Gruberja, je te dni napadel na pašniku mrjasec. Dasi ravno je na klic dečka takoj prihitela v bližini se nahajajoča mati, je vendar dečka mrjasec že tako poškodoval, da je par minut nato umrl.

Strelna ubila 59 ovac. Minole dni je udarila strelna v čredo ovac, ki so se pasle na nekem bregu blizu Prozora na Kranjskem, ter ubila 59 ovac. Škoda znaša 900 K.

V apnenici utonila. Dne 29. junija je padla v Vrbi, občina Prevoje pri Kampiku, 2letna posestnikova hči Ana Šterban, ko se je igrala za hišo na travniku, v napol odprto, z vođo napolnjeno apnenico ter utonila.

Velika nesreča se je zgodila dne 9. t. m. v premogovniku Denabi na Angleškem. Razpočili so se plini, ko je bilo v rovu več sto metrov pod zemljo nad 160 delavcev. Dosedaj so potegnili iz rova 84 mrtvih.

Triletni morilec. V Szolnoku na Ogrskem je neka ženska Ivana Makocsi vzela pred dnevi na rejo 3 mesece starega otroka, kar je vzbudilo ljubosumnost njenega triletnega sinčka. Ko je odšla Makocsijeva z doma, je pustila oba otroka brez nadzorstva. Med tem pa je njen 3letni sin ubil dojenca z nekim dletom. Proti neprevidni materi je uvedeno kazensko postopanje.

Toča uničila polja v Slavoniji. Iz Slavonije poročajo, da je pobila toča polja zlasti v poženski županiji, Brodu na Savi, Oriovcu, Sibiriji, Daruvaru in Lipiku. Toča je bila debela kot kokošja jajca; posamezna je tehtala do 27 kg. Uničena je vsa setev, vinnogradi so tako potolčeni, da ne bo niti kaplje vina. Škoda cenijo na več milijonov kron.

9letni morilec svoje sestre. Iz Prage poročajo, da je v Lipici 9letni posestnikov sin Janko Berkov v prepiru zabolj svojo mlajšo sestrico, s katero se je malo prej igral na domačem dvorišču. Prizadel ji je na vratu z žepnim nožem 7 ran, od katerih so bile 3 smrtne. Dekletce je vsled poškodb kmalu umrlo.

PODLISTEK.

Živa šola za domovino.

(Drobtinice 1850).

Šola je lepa, draga reč, ako je živa za Boga in domovino. Oživiti pa imajo šolo učitelji, gospodje duhovski in šolski. Ako so učeniki trdi ko les in mrzli ko kamen, tudi mladina odreveni; ima oči, pa ne vidi, ima ušesa, pa ne sliši, ima srce, pa ne občuti ne svoje, ne drugih potrebe; taka šola in pa ledena jama, cerkvi in domovini več škoduje, ko hasne. Takih žalostnih šol je veliko preveč med nami. Po sadju, pravi Jezus, jih bodeti spoznali, kaj šole veljajo.

Lepo in presrečno je brati, kako so modri in skrbni šolski gospodje po nekaterih krajih v silno bojnem letu 1849 mladino svojih šol oživili za domovino in v mladih sreih vneli ljubezen, ranjenim vojščakom po svojem premoženju pripomoči. Nekateri šolarji so pulili cunjice in cele šope mehkih nitic pošiljali v bolnišnice, da so ž njimi obezovali rane; drugi so napravili bernjo in dali siromakom vbogajme, da bi lažje okrevali. Lep dar je ta, pa še lepše mlado srce, katero ga da. Iz mnogih vzgledov naj povem le enega našim čitateljem v posnemo.

Med visokimi gorami na Gornjem Štajerskem za cesto blizu Ljubna Trofaje ležijo, v čedni dolini stari trg. V Trofajih so gospod dekan Šolarjem oznanili, koliko ubogi vojščaki za nas trpijo, koliko je ranjenih in bolnih, ki so se za nas vojskovali, koliko pa tudi našega usmiljenja vrednih in potrebnih. Gospod šolske otroke hvalijo, rekoč, da jih veliko zasluži obdarovanja; ali lepše bi bilo, če bi šole darove, njim namenjene, obrnili za uboge ranjene vojščake. Veselo šolarji privolijo in prosijo, poslali svoja darila vojščakom, kateri prelivajo kri za domovino. „Lahko bodo tudi drugi izvedeli za naša dobra dejanja in pomagali ubogim vojakom, in to nas bo najbolj veselilo, to bo naše najlepše darilo; saj je boljše dati, pravi Jezus, kakor prejeti.“ Tako so storili šolarji v Trofajih; ministranti, ki služijo pri sv. maši, so zložili svoje prihvajene krajcarje in tako nabrali za 23 goldinarjev srebra ter iste poslali blagim gospem na Dunaj, ktere so oskrbovale bolnišnico za bolne in ranjene vojake.

Tako se prava ljubezen do Boga, bližnjega in domovine v otroških sreih oživi; tako se mladina za Boga in cesarja, za sveto cerkev in deželo vzgoji!

Bog nam daj veliko takih šol, kakoršna je v Trofajih. Taka šola je prava!

Skrbi za domovino.

Tista dežela, v kateri je bil kdo rojen ali vzrejen, ali v kateri stalno prebiva, se imenuje rojstna ali domača dežela, domovina, očeštvina ali očevina. V domovini dobi vsakateri prebivalec potrebni živež, nauk o potrebnih in koristnih znanostih, dobi brambo in varnost svojega življenja in premoženja, in marsikatero druge dobrote, ktere mu pomagajo, ohraniti življenje in zdravje in svoj visoki, večni namen doseči. Vsakdo dobiva tedaj od svoje domovine mnogotere in velike dobrote. Zato je vsak prebivalec dolžan svoji domači deželi hvalo, ljubezen in pomoč. To hvaležnost, ljubezen in pomoč imenujemo sploh domovinsko ljubezen. Domovinska ljubezen ali domoljubje je tedaj dolžnost vsakaterega podložnika.

Kaj ima tedaj storiti, kdor ljubi domovino? Kdor ljubi svojo domovino, se bo vsega veselil, kar srečo domovine povišuje; srce ga bo bolelo, če jo nadloga ali nesreča zadene; vse njene prigodke bo občutil v srcu. Prerok Jeremija je občutil v srcu vse nadloge svoje domovine in je žaloval nad njenim razdjanjem v svojih žalostnih pesmih. Jezus se je jokal nad Jeruzalemom.

Kdor svojo domovino ljubi, ji iz srca vse želi, kar je za njo dobrega in koristnega. Svojo domovinsko ljubezen izkazuujemo tedaj tudi s tem, da ji vse dobro in koristno iz srca želimo.

Ali ne bilo bi dosti, vse veselo in žalostne dogodke svoje domovine čutiti v srcu in ji vse dobro in koristno iz srca želeti; dober deželan je tudi pripravljen, z besedo in z dejanjem v potrebi svoji domovini po svoji moči pomagati in skrbti, da se odvrne vse in obvaruje vsega, kar bi ji bilo škodljivo in nevarno. Tudi s tem tedaj izkazuujemo domovinsko ljubezen, da radi in radovoljno storimo vse, kar povišuje srečo domovine, in si prizadevamo, vso škodo od nje odvrniti.

Kaj je domovini res koristno ali škodljivo, kaj njeno srečo poviša ali pomanjša, to ve najboljše razsoditi tisti, ki pozna potrebe vse dežele in skrbti za srečo vseli podložnih, in ta je deželni oblastnik, cesar. Deželni oblastnik daje tedaj postave in povelja v izpolnjevanje vsem podložnim, in ukazuje s tem vsakoteremu, kaj da naj stori ali opusti, da se sreča po domovini ohrani in poviša. Kdor tedaj ljubi svojo domovino, postave in povelja deželnega oblastnika rad natanko in vselej izpolnjuje.

Car Napoleon, katehet.

(A. M. Slomšek, 1854).

Vsi resnični veliki možje so spoštovali vero kot prvi temelj vsake prave velikosti, dobro vedoči, da brez Boga ni nobene prave velikosti, brez božjega čiščenja za človeka nobene prave čistosti, brez nabožnosti pod spreminjajočo se luno nobene življenja sreče ni bilo, biti ne more. Ako so bili tudi po sreči oslepjeni, po slavi oglušeni, ter vsled tega začasno pozabili vero, ali jo v neblage namene zlorabili, izpametovali so se in se zopet klanjali pred to hčerjo pebeško, ki edina in sama v svojem križu nosi najvišje blagotine življenja: Čednost, dušni mir, tolažbo in zadovoljnost. Iz tisočih tu le en edini vzgled v osramotenje naše brezverne in bogoplašne dobe.

Pred kakimi 20 leti je bival nadškof B. v nekih toplicah na Savojskem zavoljo slabega zdravja. Za časa svojega tamošnjega bivanja je bil poklican k smrtni postelji mladostne bolnice, Umirajoča ženska izjavljala je tolikanj blaga verska načela, da se je nadškof razsolzil in vprašal: Od koga imate Vi ta prelepa načela? Gospod, odgovori ona, za Bogom imam dati hvalo za vse to le cesarju Napoleonu. Bila sem s svojo rodbino na otoku sv. Helene. Stela sem 10 let, ko me je cesar nekega dne tako-le nagovoril: „Dete moje; ti si zala in bodeš čez malo let še mnogo bolj. Zavoljo tolike lepote te čakajo na svetu mnoge nevarnosti. Kako jih boš prestala, če te sveta vera ne bo branila in varovala? Kdo pa te bode poučeval v krščanskem nauku? Tvoj oče nima nobene vere, mati še manj. Njuno dolžnost bom vzel jaz na se. Pridi jutri k meni, imela bodeva prvi pouk.“ Dve leti sem vsak teden večkrat hodila k cesarju s katekizmom v roki. Veleval mi je brati iz knjige ter mi vse to potem natanko razložil. S časom, ko sem dosegla 12. do 13. leto, rekel mi je veliki Napoleon: „Zdaj, dete moje, si dovolj poučena. Resno se ti je pripraviti na sveto obhajilo. Skrbel bom, da pridejo iz Francoskega duhovnik, ki bodo tebe na sveto obhajilo, mene pa na smrt pripravili.“ In to se je tudi zgodilo.

Kako revni in malenkostni se kažejo vi, očetje in matere, ki ste vsako znamenje žive vere odpravili iz svojih družin! Pojdite vendar tudi k cesarju Napoleonu v šolo, ter se učite, česar je tudi vašim rodbinam najbolj potrebno!

(Dalje prih.)

Darujte za Slov. Stražo!